

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Statsråden

Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

23/1263-

16. juni 2023

Svar på spm nr 2482 til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn - Metangassutslipp fra jordbruket og klimaet

Det vises til spørsmål til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn den 9. juni 2023. Representant Rotevatn stiller følgende spørsmål:

«Korleis vil det faktum at metangassutslipp frå jordbruket er endå meir skadelege for klimaet enn tidlegare lagt til grunn påverke statsråden sitt arbeid med å få ned utslippa frå sektoren?»

Det er riktig, som representanten Rotevatn skriver, at i utslippsregnskapet som SSB publiserte 8. juni, har SSB gått over til å bruke GWP100-verdiene fra IPCCs femte hovedrapport (AR5). For metan er verdien endret fra 25 til 28. Det er i tråd med retningslinjene som fastsettes av FN's klimakonvensjon. Det ble besluttet under COP 24 i Katowice i 2018 at partene skulle gå over til å rapportere med vektfactorer fra AR5 senest innen 2024. GWP100-verdiene er også endret for andre klimagasser, for lystgass er den redusert fra 293 til 265. Det kan også nevnes at i IPCCs sjette hovedrapport fra 2021 (AR6), er GWP100-verdien for metan økt til 32.

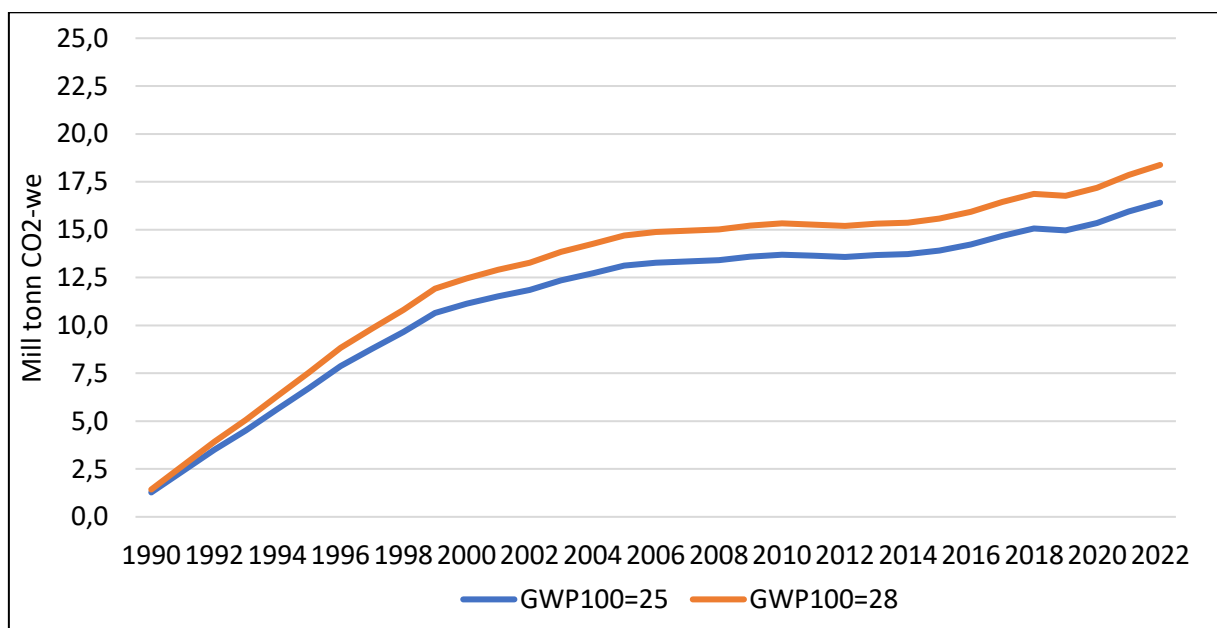
I kapittel 7 i del 1 av IPCCs sjette hovedrapport (The Physical Science Basis) gjengis også de siste årenes forskning om vektfactorer for å sammenligne kortlivede klimagasser, som metan, med klimaeffekten av CO₂-utslipp. Omtalen viser at det må skilles mellom utslipp, målt på tradisjonell måte med GWP100, og utslippenes bidrag til oppvarming over tid. GWP100 er en såkalt pulsbasert vektfactor, og anslår det akkumulerte bidraget til strålingspådrivet over 100 år av en enkeltpuls, sammenlignet med CO₂. Akkumulering av årlige CO₂-ekvivalenter av metan, viser ikke oppvarmingsbidraget over tid. Det gjelder spesielt ikke når metanutslippene er stabile eller faller.

For kumulative klimagasser, som CO₂, er oppvarmingsbidraget resultat av summen av alle historiske utslipp, mens for kortlivede gasser, som metan, er oppvarmingsbidraget resultat av utslippene til enhver tid (forstått som 2-3 tiår), siden metan brytes relativt raskt ned i atmosfæren.

Metan er ikke en kumulativ klimagass med en klimaeffekt som er 28 ganger sterkere enn CO₂. Lang tids stabile eller svakt fallende utslipp av metan, gir ikke ytterligere oppvarmingsbidrag. Endringen i GWP100-verdi for metan fra 25 til 28 forteller først og fremst at en *endring* i utslippsnivået har større klimaeffekt enn det som ble regnet med tidligere. Den kortsiktige effekten av en *økning*, eller *reduksjon* i utslippsnivået, er også mye høyere enn GWP100-verdien antyder, før den avtar relativt raskt. Å redusere nivået for metanutslipp til et varig lavere nivå, tilsvarer et engangsuttak av CO₂ fra atmosfæren. Med hensyn på oppvarmingseffekt over tid er stabile metanutslipp ekvivalent med netto null utslipp av CO₂, det gir ingen ytterligere oppvarming.

Den ferske utslippsstatistikken fra SSB viser at utslippene fra jordbruket gikk ned fra 2021 til 2022, som følge av reduserte utslipp av metan og lystgass. Årsaken er i hovedsak færre antall melkekyr og redusert omsetning av mineralgjødsel. Siden 1990 er metanutslippene fra jordbruket redusert med vel 6 prosent.

Figuren under viser det akkumulerte oppvarmingsbidraget fra utslipp av metan i jordbruket fra 1990 til 2022, ved bruk av GWP* fra AR6, som gjør at en kan beregne *oppvarmingsekvivalenter* med GWP100-verdiene 25 og 28 (se også figur 3.18 på side 52 i proposisjonen om jordbruksavtalen, Prop. 121 S 2022-2023). Siden 1990 har metanutslippene fra jordbruket gitt et bidrag til oppvarming tilsvarende utslipp av 18 mill. tonn CO₂. Til sammenligning er det fra norsk territorium sluppet ut 1 353 mill. tonn CO₂ i samme periode.

Figur 1. Akkumulert bidrag til oppvarming forårsaket av metanutslipp fra jordbruket ved bruk av GWP100-verdiene 25 og 28, fra 1990 til 2022. Kilder: SSB, IPCCs AR 4, 5 og 6.

Den nye fagmetodikken som Rotevatn viser til omfatter altså ikke bare nye GWP100-verdier, men også en riktigere forståelse av oppvarmingsbidraget fra utslipp av kortlivede klimagasser over tid. Den nye forståelsen endrer faktagrunnlaget noe, men vi vil forsterke arbeidet med å kutte utslipp og oppfylle klimaavtalen med jordbruket.

Om lag halvparten av klimagassutslippene fra jordbruket kommer fra metanutslipp knyttet til fordøyelsen hos husdyr og gjødselhåndtering. Det er derfor viktig for meg at vi ser på muligheter for å redusere disse utslippene på en måte som ikke påvirker matproduksjonen negativt. I årets jordbruksforhandlinger ble klima og miljø gitt en høy prioritet, både fra regjeringen og fra Norges Bondelag. Hele 9,3 mrd. kroner er avsatt til ordninger med en klima- og eller miljøeffekt, en økning på over 1,1 mrd. kroner fra 2022. Bruk av metanhemmere i fôr kan potensielt bidra til vesentlige reduksjoner i metanutslippene fra drøvtyggere. Et viktig forhandlingsresultat er derfor enighet om å finansiere etablering av en MetanHUB som skal teste ut bruk av metanhemmere i fôret til drøvtyggere under norske forhold. Det skal også settes ned en arbeidsgruppe som skal vurdere muligheten for å koble bruk av metanhemmere til husdyrtilskuddet. I tillegg er det prioritert midler til en rekke andre tiltak.

Jeg har stor tro på at arbeidet med å kutte utslipp per produsert enhet skal lykkes, slik at klimaavtalen oppfylles med tiltak på tilbudssiden i matproduksjonen. Endringer fra etterspørselssiden, som kosthold og redusert matsvinn, vil komme i tillegg. Det vil til sammen ha en vesentlig effekt på utslippene og oppvarmingsbidraget fra norske forbrukeres kosthold og jordbrukets produksjon av mat.

Med hilsen

Sandra Borch